

УЗАКОНЕНА БЕЗВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИ, ЯКА ПРОВОДИТЬ ОГЛЯД ТРУПУ НА МІСЦІ ПОДІЇ

Відповідно до ст. 238. КПК України, огляд трупа слідчим, прокурором проводиться за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта. Після огляду труп підлягає обов'язковому направленню для проведення судово-медичної експертизи для встановлення причини смерті [1]. Згідно ст. 237 КПК слідчий чи прокурор при огляді місцевості залучають спеціаліста, який має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти

графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження. Згідно ст. 71 КПК спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок. Спеціаліст може бути залучений для надання безпосередньої технічної допомоги. Сторони кримінального провадження мають право під час судового розгляду заявляти клопотання про залучення спеціаліста або використання його пояснень і допомоги [1]. Залучений спеціаліст згідно ст. 72 КПК несе відповідальність у разі неприбуття до суду без поважних причин або неповідомлення про причини неприбуття у розмірі витрат, пов'язаних з оголошенням перерви в судовому засіданні [1]. Тобто судово-медичний експерт при огляді трупу на місці події не несе кримінальну відповідальність за виконані чи не виконані ним дії. Не зважаючи на те, що судово-медичний експерт при огляді трупу проводить дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та надає висновки з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери його знань, що зазначено в ст. 69 КПК і стосується експерта, його не можливо вважати експертом, адже процесуальна дія огляду трупу не є експертизою за яку судово-медичний експерт згідно ст. 70 КПК несе кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків. Відомо, що від якості первинного огляду місця події залежить швидке розкриття злочину. Труп являється специфічним об'єктом, адже одночасно є джерелом важливої інформації щодо: тілесних ушкоджень та їх давності, джерела (об'єкту) спричинення тілесних ушкоджень та його властивостей, механізму травмування (місця та напрямку дії травмуючої сили на тіло, кількості травмуючих дій та послідовності заподіяння ушкоджень), визначення можливості заподіяння ушкоджень власною рукою, визначення здатності до активних дій після заподіяння ушкоджень, виявлення ознак активного або пасивного переміщення потерпілого після заподіяння ушкоджень та зміни розташування та пози трупа після настання смерті [2]. Саме відомості щодо давність настання смерті, ознак переміщення тіла та можливої зміни положення трупа можливо отримати при огляді трупа на місці його виявлення. При експертизі трупу в бюро вони частково втрачаються, а визначення давності настання смерті буде менш точним. Розвиток трупних плям, трупного заляккання та охолодження трупу дозволяє визначати давність настання смерті в найближчі 12 годин після смерті з точністю до 2-4 годин і надалі з точністю до 6-12 годин [3]. Власний аналіз повторних судово-медичних експертиз показав, що судово-медичні експерти часто при огляді трупу на місці події невірно визначають давність настання смерті тому що використовують лише одне

дослідження трупних плям не вказуючи точного часу вимірювання. Крім того, експерти взагалі не досліджують динаміку охолодження, яка є найбільш показовим критерієм для визначення давності настання смерті. А встановлене експертами трупне залякання часто протирічить давності настання смерті згідно даних дослідження трупних плям. Халатному відношенню до своїх обов'язків при огляді трупа сприяє правовий статус судово-медичного експерта в якості спеціаліста, який не передбачає кримінальну відповідальність. Зміна правового статусу судово-медичного експерта зі спеціаліста на експерта докорінно змогла б підвищити якість його роботи, що вплинуло б на результати розслідування.

Список використаних джерел 1. Кримінально-процесуальний кодекс України: станом на 11 січня 2019 р. //Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 9-10. № 11-12. № 13. ст. 88. 2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом Міністра юстиції від 08.01.1998 р. №53/5 станом на 10.09.2015 р. //Офіційний вісник України. 1998.№ 46. С. 172. 3. В.О. Ольховський, Л.Л. Голубович, В.В. Хижняк та ін. Визначення тривалості посмертного періоду в судово-медичній експертній практиці: сучасний стан і перспективи // Теоретична і експериментальна медицина 2016. № 4 (73). с. 27-33.